

TYPO-
grafiske
MEDDELELSER

Utgitt av Oslo Grafiske Fagforening
Nummer 2 | 2008 | 93. årgang

3

ALLER GRAFISKE KLUBB

100 år

Aller Grafiske klubb feiret sitt 100 års jubileum i ærverdige Samfunnssalen på Arbeidersamfunnets plass i Oslo 16. februar i år.

Det var gjester fra noen grafiske klubber, Oslo Grafiske Fagforening og Fellesforbundet. Det kom representanter fra trykkeriene i Sverige og Danmark. Også fra ledelsessiden hos Aller Trykk kom det innbudte gjester.

Klubbens egne medlemmer med ledersagere var selvsagt i flertall og satte farge på feiringen.

Mat og drikke ble inntatt med god

appetitt mens taler og lovord ble presentert mellom rettene.

Gavedrysser som falt ned på 100 åringen omfattet mye: fra boksehansker (fra Hjemmet Mortensen grafiske klubb), litografiske arbeider til bidrag til klubbens internasjonale støttefond.

Niels Killie var til stede med oppdrag som konferansier og en fin avslutning på sin tid som klubblleder.

Etter maten ble det spilt opp til dans av bandet «Hot Shot». Gestene holdt ut i de små timer og ble servert nattmat før de, forhåpentligvis fornøyde, vendte nesen hjemover.

*Aller Grafiske klubb
v/Øyvind Christensen*

Årsmøte i Aller Trykk:

Før jubileumsfesten var det årsmøte i klubben ved Aller Trykk. Det ble det valgt følgende klubbstyre:

Leder: Øyvind Christensen
Nestleder: Jarl Paulsen
Sekretær: Ketil Halvorsen
Kasserer: Helge vedvik
Styremedlemmer: Kai Thomassen og Øyvind Borgersen

Aller Trykk Helsingborg sender sin hilsen til jublanten.

Niels Killie, tidligere klubblleder i hilsningstalen.

Aller Trykk København hadde også tatt turen for å gratulere.

Kunsten å hygge seg kan de absolutt i Aller Grafiske Klubb.

PÅ TROSS AV LITT REGN I LUFTA og muligheter for langhelg, valgte 6 100 1-maitoget. Under samlingen på Youngstorget deltok 8000. Dette var kun 600 færre enn forrige år, som vi husker kunne by på strålende vær.

Vi i OGF har valgt å innlede dagen på tradisjonelt vis, og ikke slutte oss til den felles frokosten som de andre avdelingene i Fellesforbundet har i Folkets Hus.

Nå var det ikke flere enn i underkant av 50 personer som deltok, men vi forandrer ikke rutiner uten flere år med labor oppslutning.

Etter toget var det flere forandringer; vi var tilbake på Rockefeller, og vi hadde invitert de andre avdelingene i Oslo. Det førte til fullt hus og fornøyde medlemmer. Det var en fin appell ved Boye Ullmann, organisasjonsarbeider ved Distriktskontoret (blant annet) og kultur ved henholdsvis «Hank & Mari» og Amund Enger med orkester. Det var bra trylling ved Erling Solland.

Foto: Finn Jensen

Finn Jensen var på plass og tok alle bildene for TgM.

Ikke flere norske (billig) bøker

Når både AiT Trondheim og Nordbook i Skien er konkurs, står AiT Otta igjen som den eneste store produsenten av softcover bøker i Norge. Det er mulig å få produsert pocketbøker hos Gjøvik Bokbinderi, Grafisk Ferdiggjøring (som ikke har overenskomst med Fellesforbundet) og Fals og Stift a/s. Men ingen av disse kan ta noe stort volum.

Av Kjetil Larsen

Dårlig ledelse og dårlig kvalitet på produktene

Oddvar Fless, produksjonssjef i Gylden-dal peker på manglende kvalitetskontroll og oppfølging fra NordBook og Nørhavens side som hovedgrunn til at Gylden-dal høsten 2006, besluttet å flytte andelen av norskproduserte hardcover bøker til ScandBook i Sverige. Gyldendal produserte også 80-90% av sine billigbøker (pocket) i Norge (Nørhaven eide AiT Trondheim) fram til 2006, da problemene med Nørhaven bedriftene gjorde at de kjørte noen prøveproduksjoner i Litauen og Tyskland. Litauen kom best ut både på pris og kvalitet, og er i dag hovedleverandør av pocketbøker til Gyldendal. Fless understreker at de ga de norske Nørhaven bedriftene både tid og sjanser for å rette på problemene, men at

de ikke kunne leve med situasjonen over tid. Dårlig ledelse og økonomisk rot fra Nørhavens side, må ta hovedskylden for at de norske alternativene nå er borte.

Mer positiv

Produksjonsdirektør hos Cappelen Damm, Roy Jensrud, mener på sin side at Per Nørhaven skal få honnør for forsøket på å fornye norsk bokproduksjon. - Han lykkes ikke, men hadde etter min mening et oppriktig engasjement, med en positiv innstilling til arbeidsplassene. Nordbook i Skien hadde mange problemer og fikk mye negativ omtale, men hadde en jevnt stigende kvalitet, og leverte på slutten produkter med kvalitet på et internasjonalt nivå.

I dag trykker Cappelen Damm primært hos Nørhaven Paperback i Danmark og Print-It i Litauen, men har produksjoner også i Syd-Europa og Asia.

Jensrud er positiv til å seriøst vurdere pocketbok produksjon i Norge igjen hvis noen vil starte opp restene etter Nørhaven, eller hvis andre grafiske bedrifter kan tilby dette. Forutsetningen er at forlagets betingelser og vilkår for samarbeid innfris.

Øystein Brenden, tillitsvalgt hos AiT Otta, kan fortelle at bedriften er i stand til å ta i mot flere oppdrag enn i dag, og ønsker alle de store forlagene velkommen. Her gjelder det å kjenne sin besøkelses tid før all kompetanse på produksjon av denne typen forsvinner ut av landet.

Nørhaven-konsernet smuldret bort

160 ansatte i det danske trykkeriet Nørhaven Book har mistet arbeid etter at virksomheten er begjært konkurs. Dermed er nesten hele det grafiske konsernet Nørhaven smuldret bort. For bare et år siden hadde Nørhaven-konsernet 1.000 ansatte med bedrifter i Norge, Polen og England foruten avdelinger flere steder i Danmark.

Medlemmer av OGF som går over i pensjonistenes rekke beholder sine forsikringer i medlemskapet; LO favor kollektiv hjemforsikring, LO favor Grunnforsikring og LO favor Fritidsforsikring (sistnevnte til fylte 70 år).

Medlemmer med mer enn 25 års medlemskap i LO betaler ikke kontingent når de ikke er yrkesaktive. Andre betaler minstekontingenten, som nå er 135 kroner i måneden.

Mot bedre tider på Frysja?

Etter lang tids arbeid for innsparinger og nye eiere, ser det ut til at de ansatte ved Hjemmet Mortensen Trykkeri går mot bedre tider.

Av Adolf Larsen

Etter styrevedtakene som vi omtalte i siste nummer i 2007; en effektivisering av trykkeriet med en innsparing på minimum 30 millioner, og jakten på en ekstern trykkpartner har det vært nye runder.

Etter snart tre år uro omkring fusjoner og eierspørsmål, ble det før påske inngått en intensjonsavtale mellom det danske

Stibo-konsernet og Hjemmet Mortensen.

Det danske selskapet er en stiftelse, Aarhus Stiftsbogtrykkeriers Fond, som bruker overskuddene til reinvesteringer i bedriftene, men som er en stor aktør med 900 ansatte. De ansatte ved trykkeriet i Nydalen er godt fornøyd med intensjonsavtalens løfter om etableringen av et nytt trykkeri sentralt i østlandsområdet og reglemessige innvesteringer.

Når det gjelder innsparingene på 30 millioner har forhandlingene mellom klubben og ledelsen ved trykkeriet i hovedsak dreid seg om bemanningen på maskinene, og å unngå oppsigelser ved en eventuell nedbemanning. Etter at ledelsen tidligere i prosessen i en protokoll forsterket vernet av ansatte med lang ansiennitet og høy alder, ble prosessen for

nedbemanning temmelig amper når den samme ledelsen gikk ut med sluttpakker til 16 av de ansatte.

Når ledelsen ville presse gjennom en protokoll med redusert bemanning på trykkmaskinene, og samtidig si opp protokollen fra sist høst med vern av de nevnte arbeiderne, var det bare en avtale med en sindig konsernleder som reddet situasjonen.

Nå er det enighet om bemanningen på trykkeriet, og en prinsipiell enighet om den totale bemanningen ved Hjemmet Mortensen Trykkeri.

Klubben regner med at bemanningsreduksjonen, som skal være gjennomført innen 01.04 -09, skal skje ved naturlig avgang.

En liten hilsen fra Fellesforbundets avdeling 001 Oslo/Akershus!

Samleavdeling er vel et dekkende begrep for Avdeling 001. Tidligere Jern og Metall, bestående av store industri-bedrifter i Oslo med opptil flere tusen medlemmer i en klubb.

Tidene har forandra seg, og i dag er Fellesforbundets avdeling 001 Oslo/Akershus det man trygt kan kalle: en samleavdeling. Vi dekker ett stort spenn av overenskomster, noe som gir oss mange utfordringer, men også en bredde vi er veldig stolte av. Vi organiserer innen bransjer som for eksempel bil, verksted/industri, byggindustri, byggfag, bilutleie, tannteknikere, miljø og gjenvinning, arbeidsmarkeds bedrifter(AMB), naturbruk, teknologi og data og varig tilrettelagt arbeid(VTA).

Hverdagene på kontoret i Youngsgt 11, 10 etasje er sjelden kjedelige. Telefonen ringer, medlemmer spør både enkle og kompliserte spørsmål. Det dukker kanskje opp et medlem på kontoret i løpet av dagen med et problem, mens en av organisasjonsarbeiderne må ta seg en tur ut for å hjelpe til med å avholde et orienteringsmøte på en bedrift som lurer på å organisere seg. Orienteringsmøtet kan fort ta litt tid, det blir jo fort gode diskusjoner og spørsmål. Ekstra moro er det når innmeldingene kommer, og nyvalgte tillitsvalgte begynner å etterlyse kurs.

Innmeldinger er det Ellen Bergendahl som jobber fulltid på kontoret i Oslo som tar seg av.

I tillegg tar hun seg av andre henvendelser angående medlemskap, forsikringer også videre. Ellen har jobbet på avdelingskontoret i 23 år, og har erfart avdelingens mange forandringer gjennom denne tiden. Denne erfaringa og at hun

er utrolig velorganisert, gjør henne til en viktig del av kontordriften. Hun har god hjelp av Trine Nyengen som jobber i Oslo tre dager i uka, og på LO-huset på Gardermoen to dager i uka. Trine er en ressursperson med kronisk godt humør!

Ronny Kristiansen er ansatt som organisasjonssekretær og driver medlemservice og saksbehandling. Han har lang erfaring med fagforeningsarbeid, er en kløpper i juss og tar gjerne en frisk diskusjon. Også er'n en jævla luring.

Med nesten 3400 yrkesaktive medlemmer er det alltid behov for å øke medlems servicen.

I Oslo har vi frikjøpt nestlederen i avdelingsstyret, Odd Lilleberg som organisasjonsarbeider fra sitt daglige virke på Stena Miljø. Odd er en meget erfaren tillitsvalgt med sans for utfordringer og politiske diskusjoner.

Videre har vi LO-huset på Gardermoen, som er bemannet av Kai Melby som organisasjonsarbeider. Kai har bakgrunn som blant annet LO-koordinator og har mye kompetanse og godt innarbeida bygningsarbeider-humor.

Lo-huset på Gardermoen har en sentral rolle i avdelingen, selv om det er Oslo-kontoret som kanskje er mest synlig. Dette stedet har gitt medlemmene nord for Oslo god tilgjengelighet til oss i den daglige driften. Kontakten mellom kontoret her og i Oslo er tett, og vi fra Oslo setter stor pris på å kjøre kurs og møter der oppe.

Ellers kan det nevnes at avdelingens leder sitter i Oslo på heltid. Nå er det undertegnede som innehar den store glede og ære av dette vervet. Er i permisjon fra maskinarbeiderjobben på Nexans på Langhus, og føler meg utrolig heldig med min nye situasjon. Avdeling 1 skal som andre avdelinger møte mange utfordringer fremover. Arbeidslivet forandrer seg, og vi må henge med. Men en ting er bestandig: vi gleder oss til å gå på jobb for å stå til tjeneste for medlemmene våre!

Hilsen den daglige drift av Avdeling 1, ført i pennen av Kine Asper.

Rekrutteringssituasjonen i Oslo, Akershus og Buskerud

Etter mange år med manglende rekruttering til de grafiske fag, har bedriftene i vårt område våknet til live de siste årene.

Av Adolf Larsen

Eller som en representant for arbeidsgiverne sa på fjorårets bransjekonferanse; «Vi forsto at alderssammensetningen ville utløse en stor mangel på fagfolk noen år før vi fikk tatt knekken på betjeningsreglene».

Vi i TgM gikk dit kunnskapen om rekruttering er best, til Rolf Wesenberg i Opplæringscenteret for visuell kommunikasjon:

- Hva er situasjonen nå etter nye læreplaner og nye skoler?

- Når det gjelder mediegrafikere har vi fått inn ca. 45 søkere hittil i år og 5 av disse har så langt fått læreplass. Nivået på søkerne er høyt og vi formidler nå i mai og juni mange søkere ut til intervju i bedriftene. Dette betyr at bedriftene får god tilgang på gode søkere, og det er nå ca. 15 bedrifter, i tillegg til de som allerede har bestemt seg, som vurderer og intervjuer disse søkerne.

- Hvilke type bedrifter er mest populære?

- Bedriftene dekker både grafisk design i trykte medier, webdesign og film- og TV-produksjon. Vi har også fått henvendelser fra noen aviser, men pussig nok er det ingen av søkerne i år som er spesielt interessert i dette. Jeg spurt noen som har vært utplassert i aviser om dette, men fått til svar at det ikke er aviser de har lyst å jobbe i. Noe å gruble på for avisre-

ROLF WESENBERG i Opplæringscenteret for visuell kommunikasjon.

daksjonene? Vårt mål er å inngå 30 nye kontrakter i mediegrafikerfaget i år - fjor ble det 25 nye kontrakter.

- Hva med situasjonen for trykkere? Det var vel mangelen på denne arbeidskraften som fikk arbeidsgiverne til å våkne?

- I trykkområdet er situasjonen en helt annen. Vi har hittil i år fått henvendelser fra 12-13 trykkerier om vi har noen gode søkere i år. Svaret vårt er at vi foreløpig bare har 3-4 motiverte og aktuelle kandidater. Jeg vurderer dette som en ganske dramatisk endring av situasjonen i vårt område. Tidligere har det vært vanskelig å skaffe nok læreplasser - nå er det vanskelig å skaffe søkere. Dette har flere årsaker, men den viktigste er nok overgangen til det nye skoleløpet Teknikk og

industriell produksjon (TIP) som vi nå rekrutterer trykkere og bokbindere fra.

Jeg har besøkt alle skolene i Oslo (Sogn, Stovner og Etterstad) samt Strømmen og Sørumsand i Akershus og Åssiden i Buskerud og har informert ca. 100 elevene om trykkerfaget (det heter trykkerfaget i de nye læreplanene) og om gode muligheter for læreplass og jobb etter endt læretid. Av disse er det foreløpig 3 fra VG1 og 7 fra VG2 som har vist interesse for faget.

Nye utfordringer?

- Det er bilfagene som står øverst på ønskelista til disse elevene, men vi konkurrerer også med fag som sveiser, platearbeiderer, CNC-operatører (dreiere) og industrimekanikere. Utfordringen i det videre rekrutteringsarbeidet er etter min vurdering følgende:

1: Vi må presse på for å informere og etterutdanne lærere i TIP-skolene om de grafiske produksjonsfagene slik at de kan informere og veilede elevene på en bedre måte.

2: Vi må bidra til å lage læreplaner i Prosjekt til fordypning i trykkerfaget. Elevene kan velge å bruke 6 timer til dette på Vg1 og 9 timer på Vg2. En del av disse timene bør brukes til praksisopplæring (utplassering) i bedriftene.

3: Vi må få bedriftene til å følge praksiselevne bedre opp med tilrettelegging av arbeidsoppgaver slik at de ikke bare opplever å bli «plassert» ut i en bedrift uten å få noen «kule» oppgaver.

4: Vi må lage bedre informasjonsmaterie-

Dersom vi ikke lykkes med dette de nærmeste årene, kan trykkeriene risikere å mangle kompetente trykkere til sine millioninvesteringer i trykkpresser.

Ny lærlinglønn

De grafiske overenskomstene har hatt dårlige bestemmelser for lønn for lærlinger sammenlignet med andre bransjer innen Fellesforbundet.

Under årets forbundsvisse forhandlinger ble det enighet om

at store deler av den økonomiske rammene som var avsatt skulle brukes på lærlinglønn (og mistelønn).

For avisoverenskomsten er det utarbeidet et nytt system, med lønn i prosent av husets fagarbeiderlønn. Skalaen starter på 35 % og går til 75 % for fjerde halvår.

Dette systemet skal innføres for de øvrige overenskomstene ved tariffoppgjøret i 2010, men også her fikk vi gode økninger i kronesatsene, med 9 kroner i timen for trykkerioverenskomsten.

KURS PÅ THORBJØRNRUD

25.4 – 27.4. 08

15 FLOTTE UNGDOMMER. Fra venstre øverst: Kim Sletner, Ingrid Hegge, Stig Kubberud, Truls Reinersen, Per-Anders N. Gundersen, Kim Steinar Høyem, Silje R. Bækkelund, Lars Askelund og Kristin

N. Svendsen. Fra venstre nederst: Erik DePascale, Håkon Smeby, Jarle Lystad, Merete Warsla, Josip Bicanic og Gry Idunna Melsom.

Kurset startet med at Magnus Marsdal, forfatter av FrP-koden, holdt foredrag om hva slags strategi FrP har om de skulle komme til makten i 2009.

Av Kristin N. Svendsen – leder av ungdomsgruppa
Foto Roger Kristensen

Det er skremmende å høre hvordan FrP vil gjøre livet hardt for en vanlig arbeidstager. De vil gjøre som Høyre når det gjelder midlertidige ansettelser og minke på faste stillinger. AFP vil de fjerne, og pensjon kan du spare opp på en konto. De blåser i klimaendringer, og likestilling vet de ikke hva er, for alt var jo bedre før kvinnene kom inn i arbeidslivet. Legg spesielt merke til at de får folk engasjert i småsaker. Er det virkelig viktig å få bensinprisene ned når jorden lider og vi bør minske bilbruken vår? Men FrP vet at folk er lei, lei snikket, men jeg tror ikke det skal bli like enkelt som de sier. Det er noe helt annet å

sitte i regjering enn å være i opposisjon. Når foredraget var slutt var det middag og det passet veldig bra for nå var vi virkelig sultne.

På kvelden mens de «voksne» gikk på rommet, hadde vi ungdommer «Bli kjent kveld» med Roger Kristensen og Torbjørn Ness for å løse opp stemningen.

På lørdag fikk vi besøk av Camilla Bø Lillevold fra Folkehjelpa som holdt Mangfold og Dialog kurs (MOD) for oss. Her fikk vi se og føle på kroppen hvordan det er å være fremmed i Norge. Etter å ha diskutert, tegnet hverandre og verden var det noen av oss som fikk en liten aha-opplevelse. Alle måtte frem med sine meninger enten de ville eller ikke. Noe som resulterte i at ingen ble holdt utenfor.

Ikke bare alvor

Da MOD kurset var ferdig var det førstemann til bassenget før middagen. Eller man trakk seg tilbake til hotellrommet.

Etter middag hadde Roger Kristen-

sen og Torbjørn Ness rebusløp. Gruppe 5, «Ping Pong», vant, mens gruppe 4 ble vinner av beste gruppenavn med «Harald og hoffet».

Søndag var alle slitne etter to lange, men morsomme dager på Thorbjørnrud.

Nå var det Roger og Torbjørn som skulle fortelle hva FF gjorde. De tok også en gjennomgang av årets tariffoppgjør.

Erik DePascale hadde en time foran projektoren og fortalte om arbeidet i Ungdomsgruppa i Rogaland.

På slutten avsluttet Silje og Kristin med litt informasjon om ungdomsgruppa, trykkerklubben og bedriftsbesøk som ungdomsgruppa har planer om fremover.

Veldig godt fornøyd

Dette er et av de beste kursene jeg noen gang har vært med på, med en positiv gjeng med ungdommer i alle aldre. For de fleste var det første gang de deltok på et av OGF sine kurs, og jeg håper at dette ikke blir det siste.

Falskmynter i Sachsenhausen

Disse linjene skrives for å gjøre dere oppmerksom på at boken «Falskmynter i Sachsenhausen» som er historien til Moritz Nachstern, nå er å få som pocket-bok. Det er Spartacus forlag som nå har gitt ut boken, som første gang ble utgitt i 1949.

Moritz Nachstern var stereotypør. I boken forteller han sin historie, som både er en enkeltskjebne av de millioner som ble fanget inn av det nazistiske utryddelsessystemet og en historie om forsøket på å undergrave Englands krigsøkonomi gjennom storproduksjon av falske pengesedler. Moritz reddet livet fordi han ble plukket ut til å være med på dette verdens største falskmynteri.

NK

I samlet flok

Fællesklubben ved Aller i Danmark fylder 75 år i 2008. Til jubileumsfesten den 26. april forelås boken «I samlet flok – Om arbejdsliv på Aller gennem 75 år» av Ulla Nygaard.

Det sier seg selv at det ikke er lett å fange inn 75 års klubbhistorie på rundt 100 sider, men langt på vei lykkes det. Forfatteren får med både klubbens historie og enkeltmedlemmers og tillitsvalgtes historier. Det går naturlig nok litt fort i svingene – de fleste kapitler er på to sider inklusive illustrasjoner – og jeg som leser sitter hele tiden og vil lese mer for dette er spennende greier. Men for all del, det er imponerende hva forfatteren har fått med.

Fællesklubben har fått en profesjonell journalist til å skrive historien. Resultatet har blitt en bok som er utrolig grei å lese. Så må vi heller leve med at det nok har gått litt på bekostning av å beskrive drivkreftene bak historien. Jeg savner nå også litt mer teknikkhistorie og hvordan teknikken har påvirket arbeidsplassen – men det er nå meg. Jeg har selv forsøkt meg på faget å skrive klubbhistorie, så jeg vet hvor vanskelig dette er.

Et generelt problem med klubbhistorier er at de er litt nærsynte. Det blir så stort fokus på arbeidsplassen og klubben at de store linjene ofte blir borte. Ekstra merkbart blir dette når det gjelder en klubb i et annet land. Vi kjenner ikke godt nok til de historiske sammenhenger som klubbhistorien inngår i.

Denne historieboken bør bli lest, også av kolleger her oppe i vårt land. Vi har klart å få med oss noen få eksemplarer hit til landet. For den som måtte være interessert er det vel mest nærliggende å ta kontakt med Aller Grafiske Klubb eller OGF. Med tid og stunder skal vi nok klare å få oppover noen flere eksemplarer.

NK

Bokanmeldelser er ikke noe vi i Fellesforbundet avd. 246 gjør til daglig, men når det gjelder «En såkalt drittjobb» av Lotta Elstad, vil vi gjerne synge vår pris.

LETTLEST DRITTJOBB

Vi simpelthen elsker boka hennes. Mest fordi Lottas undercoverreportasje har medført et etterlengtet fokus på rettsløse ringehjelpere i hotellsektoren. Er du ringehjelp får du kun jobbe fra dag til dag. Du får kun lønn de dagene du får jobbe. Er du ringehjelp, er hver arbeidsdag et jobbintervju. Dette er ofte den første jobben du får i Norge og mange jobber på denne måten i årevis. Du står med lua i hånda og tigger om arbeid.

Lotta får dette fram, samtidig som hun viser de ansattes mestring av drittssystemet rundt arbeidsdagen og yrkesstolthet i forhold til jobben. Vi som har jobba i oppvasken og med hotellrenhold kjenner oss igjen når vi leser boka. Hun skriver med innsikt og empati, men enkelt og forståelig. Boka til Lotta burde være obligatorisk lesning for de høye herrer og fruer i fagbevegelsen og i det politiske liv, slik at det å skaffe verdig arbeid til alle blir jobb nr 1 for hele fagbevegelsen.

Ingen vet hvor mange som jobber som ringehjelpere i vår bransje. Opplysninger vi får fra våre tillitsvalgte tyder på at opp mot 50 % av renholdsstaben er ringehjelpere. Er disse tallene riktige medfører det at tusenvis av mennesker jobber som ringehjelpere i Norge i dag og at tusenvis av familier lider under usikker familieøkonomi. Lokalt i Fellesforbundet avd. 246, bedre kjent som Oslo og Akershus hotell- og restaurantarbeider-

forening, har vi jobba med å kreve faste stillinger til ringehjelpere i mange år.

Ukentlig, gjerne flere ganger i uka, kontaktes vi av mennesker som jobber som ringehjelpere. Felles for alle er at de ikke kjenner sine rettigheter. De tør ikke være medlem i Fellesforbundet for da frykter de at sjefen slutter å ringe. Mye av vår tid går med til å informere om rettigheter som organisasjonsfrihet og rett til fast arbeid. Bruk av ringehjelpere er oftest en ulovlig bruk av midlertidig ansatte. Vi bruker arbeidsmiljøloven til å kreve kontraktsfesting av stillingen.

Fellesforbundet må vise muskler når det gjelder politiske krav og tiltak som gjør at vi kan bli kvitt drittordningen med ringehjelpere. Vi vil at arbeidsgivere skal tvinges til å samarbeide med tillitsvalgte for å få slutt på dette uvesenet. Vi vil ha regionale verneombud som skoleses å avdekke ulovlige ringehjelpstillinger. Vi vil at staten skal bruke mer ressurser til å informere nyankomne nordmenn om rettigheter i arbeidslivet. Vi trenger mange flere forslag. Du kan jo lese boka til Lotta, og se om du får noen gode ideer som kan inspirere oss.

Forventningsfull hilsen fra Fellesforbundet avd. 246 – avd246@fellesforbundet.org

Arbeideravholdsbevegelsen

Arbeideravholdsbevegelsen var i tidligere tider ganske sterk i vårt land. For å vise at typografene også var opptatt av avholdsspørsmålet trykker vi denne gangen et kort utdrag fra Jul-Larsen: *Den typografiske forenings historie fra 1897.*

«Også afhold har været forsøgt blandt medlemmerne. Den 16de juli 1885 samledes efter forudgaat indbydelse omkring 50 typografer i «Dramatikken» for at danne en afholdsfore-

ning. Den kom ogsaa istand, men blev af meget kort varighed, ialfald for de flestes vedkommende. Og hvis man tør tro rygten, var der nok dem iblandt, som blev i den grad begejstret over sin prisværdige handling, at de gik lige hen og tog sig en – glædesrus. Hvorom alting er – typografernes afholdsforening døde i hvert fald stille og ubemærket, og der har ikke siden været gjort noe forsøg paa at faa dannet en lignende forening.»

Historikk

TIL ALLE INTERESSERTE!

Vi ønsker å riste liv i Grafisk Partilag, og inviterer til møte i Sagveien 24: torsdag 18. september klokken 18 00.

**Påmelding til: Terje Fjellum
22 80 98 74 / 916 74 227 innen
16. september.**

VIL DU BLI MED?

Vi vil gjerne ha med flere til å lage TgM. Enten du skriver, tegner, fotografer eller noe annet, så ta kontakt med én av oss. Vi har absolutt plass til flere.

**TYP-
grafiske
MEDDELELSER**

Bedrifts-
besøk

Klubbens representant,
Ole Ueland, ønsker TgM velkommen.

HEIA AKTIETRYKKERIET

Der man «ikkje skulle tru at nokon kunne bu», langt mindre produsere trykksaker på paller eller rull. Midt mellom trær, koller, badevann og ikke minst en skistadion (kjekt å ha).

Av **Per Christian Johansen**.
Foto **Finn Jensen**

Langt ute på Heia industriområde i Fet kommune, finner vi det moderne Aktietrykkeriet. Som etter mange tiår på Økern i Oslo, dro til skogs og etablerte et moderne trykkeri en halvtimes kjøretur ut av Oslo.

Et trykkeri som med søkke og snøre teller ca 90 kvinner og menn.

- Ca 75 av disse er medlemmer hos oss, forteller klubbens representant: Ole Ueland.

Som i likhet med mange av de andre ansatte her ute, har en fortid fra et av de gamle, store, rotative heatset-trykkeriene som holdt til i Oslo området. Enten det het Aas og Wahl, Fabritius, Elanders eller Frogner. Trykkerier som ikke eksisterer lenger.

Kongen på haugen

For aleine her i Oslo-området, - hvis vi bare teller trykkerier som ikke har egne produkter -, konger Aktietrykkeriet eneveldig over sivilmarkedet

Det gjør dem ganske så bra, sjøl om det til tider har sett mørkt ut. Som da A-magasinet til Aftenposten ble lagt ned like etter at trykkeriet hadde investert i en ny Lithoman IV 48 siders maskin, med turfart på 40 tusen i timen når det kjøres som A-4 format. Så det var mye jern som skulle fylles med jobber når en så stor kontrakt ble borte.

Men Aktietrykkeriet stod den av, som så mange ganger tidligere. Mot alle odds og dommedagsprofetier, globalisert marked og polske mikrolønninger, hanker Aktietrykkeriet inn den ene store jobben etter den andre.

- Jeg tror det har noe å gjøre med evnen til omstilling, langsiktig eierforhold, store og langsiktige kontrakter. Nå har A-magasinet gjenoppstått, vi trykker coop-avisene og ikke minst det nye lørdagsmagasinet til Dagbladet. Alt sammen suksessfaktorer, forteller Ole Ueland og fortsetter: -Dessuten er Lithoman-prensa en anvendelig råttass. Som i tillegg til å kjøre 48

sider A-4 format, kan kjøre 32 sider med A-3 format. For eksempel magasinet til Dagbladet. I tillegg har maskinen inline utstyr i bakkant, og da er vi inne på et stort marked med kjøpesenteraviser.

Krevende kunder krever mer enn standardformater.

-Anderledeshet og kunnskap hos mannskapet til å betjene mer enn standard kjøring, enten det er inline med skjæring i hode, fot og front, er nok en viktig del av oppskriften for å tilfredsstille kundene og overleve i sivilmarkedet, forteller Ole Ueland

Selv om det var det motsatte franskmennene la opp til i 1795, da behovet for standardisering av målestokker meldte seg og vi fikk den første offisielle meteren. Et mål som etter meterkonvensjonen av 20 mai 1875, er nøyaktig en ti-milliontedels lengdegrad. Noe som vil si avstanden fra Nordpolen til ekvator gjennom Paris.

Noe som igjen er utgangspunktet for det metriske system. Og det metriske system er forutsetningen for den grafiske og andre bransjers behov for standardformater. Sånn at vi fikk standardformatene A-B og C, tuftet på det metriske målet.

AT-FALSEN på 48 siders maskinen er av de større.

Rotasjonshallen hvor de to maskinene står.

Roboten - arbeidsgiverens drøm.

Så fra 1934 fikk alle felles mål å forholde seg til, enten det var papirprodusentene, konstruktører av trykkpresser eller trykksaksbestillere.

Men a-formatene skulle snart vise seg å bli den mest brukte. Med utgangspunktet A0 kunne dette halveres ned til A3 til A4 og så videre. Sånn at tallet bak bokstaven viser hvor mange ganger utgangsformatet er halvert. Drillos komplementære egenskaper finner vi her også.

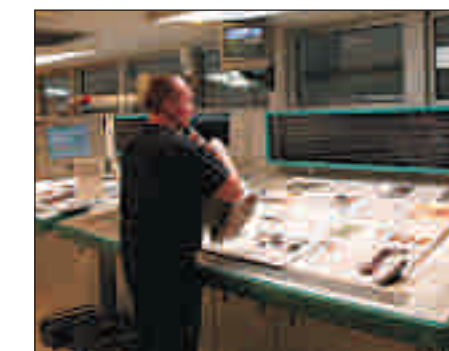
I tillegg til Lithoman og den akkumulerte kunnskap som har blitt samla

fra alle dem som har jobba andre steder, drifter Aktietrykkeriet en 16 siders KBA presse. Ifølge Drillos språkrøkt, har de to maskinene komplementære egenskaper, det vil si at de utfyller hverandre.

- Til sammen er vi 8 mann på de to maskinene, forteller trykker **Krister Karlsen** og fortsetter: - Før var vi 7, men da økte tidsbruken ved omstilling. Stress og makulatur økte også. Men., nå med åtte stykker på de to pressene, sparer vi mye tid ved å jobbe rasjonelt. Kvaliteten blir bedre også.

TRYKKER Arild Karlsen har fortid fra Frogner og Elanders Try.

TRYKKER Krister Karlsen.

Årsmøte 2008

Stigende oppslutning, diskusjon om ungdoms-representasjon og forfall i organisasjonspraksis.

I år hadde nærmere 90 medlemmer samlet seg i Samfunnssalen da foreningsleder Fjellum ønsket velkommen. Før årsmøtet ble konstituert holdt forbundssekretær Knut Øygard en orientering om årets tariffoppgjør. Oppgjøret var langt fra avsluttet da årsmøtet gikk av stabelen, men de forbundsmessige tilpasningene var sluttført.

I konstitueringen, etter at årsmøtet hadde mintes de som hadde gått bort siden halvårsmøtet, valgte møtet det trygge og kjente; Tone Granberg Løvlien og Adolf Larsen.

Beretning og forslag

Et fast punkt på årsmøtets dagsorden, som ofte blir debattert, er beretningen. I år ble styrets beretning vedtatt uten kommentarer. Om dette er fordi beretningen er blitt beskrivende, eller fordi det ikke er kontroversielle saker, er vi usikre på. Men det kan være et godt tegn at årsmøtets hovedfokus ikke er på det som allerede har skjedd.

Regnskapet ble også godt mottatt, og viser en avdeling med god økonomi, selv med styrets omfattende vedlikehold inne og ute i Sagveien 24.

Under innkomne forslag uttalte årsmøtet seg om Nei til det amerikanske rakettskjoldet og om støtte til Palestina. Årsmøtet vedtok også at OGF skal arrangere en studietur til de palestinske områdene eller til Libanon i løpet av høsten 2008.

Under overskriften Valg 2009, kom årsmøtet med en advarsel til regjeringa; «Den sittende regjeringa kom til makta ikke minst gjennom innsatsen som fagbevegelsen gjorde i 'den lange valgkampen'. Hvis Fellesforbundets krav til ny AFP, med kompensasjon for levealdersregulering, ikke innfris, kan den rød/grønne regjeringa se langt etter fagbevegelsens drahjelp til en ny valgkamp.»

Det var stilt forslag om lavere kontingent, som ble enstemmig avvist, det ble bevilget til ungdomsarbeidet. Etter forslag fra Håkon Kjærsmo ble OGF tilmeldt med 500 medlemmer i nei til Atomvåpen.

Andre årsmøtebevilgninger fulgte det vanlige mønsteret, uten overraskelser verken i forslag eller avstemning.

Løft i kvinnelønna

Det politiske forslaget som ble mest debattert var et forslag fra et samlet styre om et klart ja til et løft i kvinnelønna. De aller fleste talerne var utrolig positive til forslaget. Vi tviler på at forslaget vil bli møtt med like stor entusiasme i forbundshuset på Lilletorget, men siterer:

Likelønn nå «Kvinner har i dag ca. 85 prosent av menns timelønn, i snitt 4000 kroner mindre pr. måned enn menn. Dette har ikke endret seg særlig de siste 10 åra. Forskjellen skyldes både store kvinnegrupper med lav lønn og at kvinne-dominerte yrker med høyere utdanning tjener mindre enn tilsvarende mannsdominerte yrker. Kvinners arbeid blir av samfunnet sett på som mindre verdt enn menns. Kampen for likelønn må omfatte både lavtlønte kvinner og kvinne-dominerte yrker med høyere utdanning. Disse gruppene, og kravene deres, må ikke settes opp mot hverandre.

Oslo Grafiske Fagforening vil ikke godta ulik lønn på grunn av kjønn. Kvinners likeverd og rett til økonomisk sjølstendighet er en del av fagbevegelsens ideologiske grunnlag.

- Vi støtter derfor et lønnsløft både for lavtlønte kvinner og for kvinne-dominerte utdanningsgrupper.
- Vi støtter kravet om at skift- og turnusarbeid må likestilles.
- Vi støtter kampen mot ufrivillig deltid. Ulik lønn mellom kvinner og menn er et politisk spørsmål, og regjeringa må ta ansvar og gå inn med ekstra penger for å heve kvinners lønn – en kvinne-

DIRIGENTBORDET under årsmøtet

pott. Siden offentlig sektor omfatter mange lavtlønte kvinner i kommunene og flertallet i de kvinne-dominerte utdanningsgruppene som f. eks. førskolelærere, sykepleiere og sosionomer, må offentlig sektor i en periode få høyere rammer. Forslaget om å heve lønna i kvinneyrker opp på nivå med lønna i tilsvarende mannsyrker er et gammelt krav, enten det gjelder ufaglærte, faglærte eller yrker som krever høyskoleutdanning. Det finnes nok kunnskap om forskjellene – nå krever vi handling!»

Før årsmøtet ble avsluttet, la valgkomiteens leder. Per Syversen fram forslaget på nytt styre og utvalg. Det ble fra årsmøtet pekt på at OGF velger et styre uten ungdomsrepresentant, noe som er brudd på Fellesforbundets vedtekter.

Etter en lang og opphetet debatt, hvor flere av foreningens veteraner kom med kritiske uttalelser om mangelen på organisasjonspraksis; altså forretningsorden, ble saken ble løst gjennom følgende forslag, som ble vedtatt mot 2 stemmer: **«Årsmøtet godkjenner at styret i OGF velges uten ungdomsrepresentant i tråd med foreningens vedtekter. Styret legger fram forslag til vedtektsendring og velger ungdomsrepresentant på årsmøtet i 2009.»**

DE FREMMØTTE på årsmøtet deltok aktivt og var sterkt engasjerte.

Med GPS mot målet?

En ny og endelig utredning om samarbeid i Sverige konkluderer med et ja til fusjon mellom Grafisk, Papirarbeidere og Skog- og trearbeidere.

Av Adolf Larsen

Utredningen har fått sitt navn, GPS, etter forbokstavene til de aktuelle nåværende forbund, men er som kjent også et navigasjonssystem, noe som sikkert ikke er dumt for de som skal tenke om framtida.

Utredningen startet etter at de tre forbundene høsten 2007 bestemte seg for å gå videre i diskusjonen mot en eventuell sammenslåing. Det grafiske forbundet i Sverige, Grafiska Fackförbundet Mediafacket, har tidligere utredet en sammenslåing med tjenestemennene i Seco og elektrikerne i prosjektet Segel.

Det som er nytt denne gang, er at utredningen har tatt utgangspunkt i felles interesser og likheter mellom forbundene; En felles interesse av industriell utnyttelse av skogen, og felles motparter på arbeidsgiversiden. Det er også et faktum at de tre forbundene er sterke i ulike deler av landet, slik at medlemmene totalt kan få en bedre organisasjon og bedre service ved en fusjon. Problemene med denne organisasjonen er at papirarbeidernes organisasjon er bygget opp rundt de store papirfabrikkene, slik at de lokale klubbene er avdelingen. De har en organisasjon som er økonomisk i drift,

men som ikke finnes andre steder enn på til dels øde steder i Sverige hvor de andre to forbundene ikke har hovedtyngden av medlemmene.

Selv om våre venner innen grafikerne i Sverige uttaler seg positivt om den framtidige fusjonen, er det ikke til å komme forbi at en av de sterkeste drivkreftene for sammenslåing er frykten for å forsvinne i Lo sammenheng. Og også en reaksjon på et meget arrogant og do-

minerende metallarbeiderforbund, som er totalt dominerende innenfor privat sektor i svenske Landsorganisasjonen

Nå har to av forbundene, Grafikere og Skog- og trearbeiderne, konkludert med et ja til fusjon, mens det siste forbundet tar stilling 21. mai. Hvis det også blir et positivt signal derfra, går saken videre til de respektive forbundslandsmøter til høsten.

Prosjekt som effektiviserer

- Norsk grafisk industri har et stort potensial for å effektivere informasjonsflyten slik at produksjon kan skje med lavere kostnader enn i dag.

Vi er glade for å kunne tilby våre medlemmer deltakelse i prosjektet GrafLEAN som har oppstart til høsten, sa prosjektleder i NHO Grafisk Tom E. Johansen på informasjonsseminaret hos IGM 29. april. Prosjektet skal fremme kost-

nadsdrevet produksjonseffektivisering. Pilotbedrifter skal jobbe med PSO som arbeidsmetode. PSO står for prosess standardisert offsettrykk. Dette er produksjonsstandarder som en bedrift kan sertifiseres etter.

I prosjektet som starter i oktober ønsker vi å teste ut noen av de mest anbefalte metodene. Vi skal samarbeide med eksperter som sammen med bedriften skal effektivisere hele verdikjeden til bedriften og hele ordregangen. Altså vil alle ansatte og hele ledelsen ta del i prosjektet. - Jeg vil anbefale medlemmer i bedrift-

ene å involvere seg i prosjektet, både tillitsvalgte og andre ansatte med interesse for fag og arbeidsplassen sier Niels Killi i Fellesforbundet.

Killi, som også deltok på seminaret på IGM, presiserer at dette er et fellesprosjekt, noe som betyr at hvis bedriften skal inn i prosjektet, skal også de tillitsvalgte involveres. Dette var ikke tilfellet på seminaret, hvor flere bedrifter bare var representert med folk fra ledelsen.

Grafisk Kontaktforum i Tromsø

10. – 11. april 2008

Det var samlet 22 deltakere fra alle avdelingene i landet og Benedikte og Knut fra Fellesforbundet.

Av Adolf Larsen

Vi har nå tilpasset oss arrangørene av aviskonferansen, og legger våre møter i forkant av denne, denne gangen i Tromsø. Noe av det mest interessante med disse samlingene er oversikten det gir over situasjonen rundt i landet:

Sørøst: Avdelingen har 645 yrkesaktive medlemmer i 51 bedrifter med tariffavtale, og dekker tre fylker. 50 av medlemmene er uten arbeid etter konkursen ved Norbook.

Avdelingen feirer sitt 125 års jubileum til sommeren.

Sørvest: Avdelingen har 536 yrkesaktive medlemmer, og 13 ledige. Er midt inne i en rekrutteringskampanje som har resultert i 24 nye medlemmer så langt.

Vestnorsk: Avdelingen har 499 yrkesaktive, noe som har vært stabilt over flere år på tross av verving. Det er 48 tariffavtaler, noe som er en nedgang på 2.

Hedmark og Oppland, avdeling 670: 291 grafiske medlemmer; 155 avis og 135 i sivil. Det er ingen ledige, og vanskelig for mindre trykkerier å skaffe seg arbeidskraft. AIT Otta er flaggskipet, men Grøseth på Kirkenær er voksende.

Midt Norge: Avdelingen har 535 yrkesaktive av totalt 969 medlemmer. Det er 43 ledige.

AIT Trondheim gikk konkurs i januar, og 36 medlemmer mistet jobben.

Østfold: Avdelingen har 686 yrkesaktive av totalt 1260 medlemmer. Roar Bjerke gikk av med AFP 31.12, og Trude Tinnlund Johansen er ny leder i avdelingen.

Avdelingen har satt kreftene inn på rekruttering og oppsøkende virksomhet, med et vervemål på 70 nye medlemmer.

Nord Norge: Nord Norsk Distriktslag var blitt redusert fra 11 til 4 foreninger, Tromsø, Harstad, Midt-Troms og Helgeland.

Tromsø Grafisk og Midt-Troms er gått inn i Fellesforbundet avd. 74 Nord Hålogaland

Midt Helgeland har gått inn i FF avdeling 143 Helgeland med sine 33 yrkesaktive.

Harstad Grafisk er gått inn i avd. 53 Nordre Nordland / Sør Troms. Det skal investeres i ny presse for avisene på Helgeland.

Organisasjonsapparatet er bra i Nordland, mens det i Troms og Finnmark bare er 1,25 organisasjonsarbeider.

Avdeling 043, Øvre Buskerud Fagforening: Avdelingen har 2100 yrkesaktive av totalt 3300 medlemmer. Terje Berghagen har overtatt som leder i avdelingen, og det er også 3 andre styremedlemmer fra grafiske klubber. Avdelingen har et vervemål på 500 medlemmer.

AVISKONFERANSEN 2008

Hva vil man med aviskonferansen? Konferansen har alt i seg til å bli en viktig arena for de utfordringene avisklubbene står ovenfor, men hvordan skal den komme dit. Sett fra observatørsiden, og lite historisk ballast kan jeg fort gå på en smell, men forsiktighet er vel ikke mitt kjennemerke så det får stå til.

Punkt 1 må være at man skjønner at man er på en konferanse og da er tilstedeværelse en selvfølge. Dette er dessverre et utprega «Osloproblem», men ikke for alle.

Punkt 2 bør være en debatt om antall deltagere, som bør harmoniseres mer enn i dag, men selvfølgelig speile klubbens størrelse med et minimumstall og et maksimumstall. Der minimum bør være 1-2, og et maksimum på 4-5 stykker pr. klubb. Da er man sikret alle representasjoner og man unngår at noen klubber dominerer med store delegasjoner. Så til formen på konferansene; Det må sendes ut en oppfordring til temaer som en ønsker å ta opp, slik at de ansvarlige for konferansen lager en dagsorden som blir sendt ut i god tid før konferansen. Etter en innledning bør man nok legge opp til gruppe- diskusjoner/oppgaver istedenfor å ha alt i plenum. For veldig mange blir forsamlinger på 50 pluss mer enn man våger og ta ordet i. Jeg har sjøl vært i den situasjonen, og konferansen går glipp av mange gode innspill. Hvordan skal konferansen sikre seg at alle klubbene får invitasjon? Nå som man har blitt enig om at alle skal inviteres kan dette enkelt sendes via avdelingen, som kjenner til-litsvalgte og bedrift. Hvordan sikre seg at alle som har lyst, men ikke økonomi til å dra skal ha muligheten? Der bør det bli et spleiselag mellom klubben, avdelingen og Grafisk Utdanningsfond.

Dette var noen tanker om hvordan aviskonferansen kan endres, sett fra sidelinja.

Ønsker samtidig alle en riktig fin sommer! Hilsen Terje Fjellum

Finansfolket og oss

Gjestespalta

Hvorfor vil den politiske eliten ta pensjon fra oss? Hva er egentlig årsaken til den store innstramningen i Folketrygden som kalles pensjonsreform? Var det ikke noe med at vi ikke har råd?

Av Magnus E. Marsdal

Det er først nå at folk flest får en følelse av hva som er i ferd med å skje med pensjonen vi skulle leve av som gamlinger. Det var stor strid om AFP i tariffoppgjøret. Vi kom ut med et resultat som sparer de første årskullene, men deretter blir det store tap.

I 2010 kommer det nye systemet. Dagens 45-åringer med vanlige inntekter kan tape over 40.000 kroner i året livet ut, sammenlignet med dagens AFP, hvis de må gå av som 62-åring. Men ikke bare AFP-ere rammes. De store innstramningene Stortinget har vedtatt rammer alle i Folketrygden, som enten må jobbe forbi 67 eller få kutt i pensjon. Dette skal spare staten for rundt 20 milliarder kroner i folketrygd hvert eneste år når vi er kommet til 2050. Hvorfor?

Argumentet har vært at vi ikke har råd. At hvis vi ikke strammer inn nå, vil systemet ikke være bærekraftig i framtida. Det vil «kollapse». Vi er mange som ikke har kjøpt argumentet om at verdens rikeste land ikke har råd til Folketrygden. Vi har påpekt at alt som trengs for å spare oss for innstramningene er en forsiktig forsterking av skatteinnsatsen, med 3-4 prosentpoeng fram til 2050. Men vi har ikke vunnet noe stortingsflertall i den retning.

Økt oljepris

Men hva skjer nå, etter at Statistisk sentralbyrå har presentert tiårets gladnyhet: «Pensjonsforliket er unødvendig.» meldte NTB 16. mai. «Norge har råd til å senke skattene, beholde det gamle pensjonssystemet, og bevare velferdsnivået,» ifølge Statistisk sentralbyrå (SSB).

Da politikerne vedtok pensjonsreformen, gikk de ut fra en oljepris på 25 dollar fatet. I dag er prisen over 120 dollar. SSBs beregninger går ut fra et forsiktig anslag på 50 dollar fatet.

Selv en senioranalytiker i private Nordea, Steinar Juel, må si seg enig med

SSB: «Politikerne har bommet så grovt på oljeprisen at pensjonsforliket var unødvendig,» uttaler han.

Hva skjedde etter at beregningene fra statens eget statistiske sentralbyrå kom på bordet? Ingenting. Ingen Martin Kolberg som jublet på Youngstorget over at han nå kan legge vekk innstramningen i folk flests pensjon. Ingen statsminister Stoltenberg som mottok de gode nyhetene med et smil. Nei, strammes inn skal det, uansett.

Hva ligger bak?

Det er på tide å spørre seg hva som egentlig ligger bak. Hvorfor skal den fellesskaplige pensjonen strammes inn, hvis det slett ikke er nødvendig for å unngå «kollaps»?

Det er ikke så vanskelig å se hva som kommer til å skje. Når folk flest får vite hvor lite pensjon de ligger an til fra Folketrygden, kanskje bare 50 prosent av lønn eller mindre, vil de som kan begynne privat sparing. I Storebrand. I Vital. Hos den private finansnæringa. Som vil få fingrene i milliarder og atter milliarder av pensjonskroner. Som de kan skumme fløten av. De private selskaperne tar seg nemlig godt betalt for å «forvalte» sparepengene dine i sine fond. Det gjør ikke Folketrygden.

Kanskje det er privatisering dette handler om. Samfunnet som helhet kommer nok etter Reformen til å spare like mye til pensjon som før. Men i stedet for å gjøre det solidarisk og velferdstatlig, i fellesskap over skattededden, vil vi mer og mer gjøre det usolidarisk og markedsbasert, gjennom privat pensjonssparing. **Taperne i denne om-**

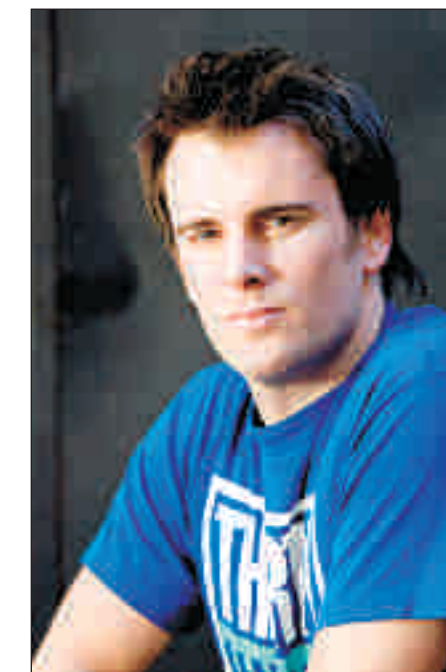
leggingen er først og fremst de som ikke har god råd og ikke kan legge seg opp en liten formue til livets høst. Vinnerne er de private finanseierne.

Dette er allerede dokumentert. Bare synet av innstramningene i Pensjonskomisjonens innstilling i 2004 førte til at det private pensjonsmarkedet «tok helt av», ifølge nettsidene til den store privataktøren Vital Forsikring (Klassekampen 29.1.05). Børsverdien til den private forsikringsgiganten Storebrand økte med en milliard kroner i dagene etter at Stortinget våren 2005 vedtok at det skal gjøres innstramminger i Folketrygden.

Hvem er dette egentlig bra for?

Dette er selvsagt bra for folk som Rune Bjerke, Jens Stoltenbergs barndomsvenn som nå er toppsjef for finansgiganten DnB NOR. Det er sikkert positivt sett med øynene til Stoltenbergs tidligere statsrådkollega Grete Faremo, som var konserndirektør i Storebrand fra 1997 til 2003. Også sjefen for Fafo, en mann som gjerne uttaler seg om pensjonspolitikken – tidligere konserndirektør i Storebrand Jon Hippe – synes kanskje mer penger til forsikringsbransjen er gode greier.

Jeg forstår hvordan finansfolket tenker. Men hva skal LO mene? Hva vedtar kongressen i 2009?

Magnus Marsdal, forfatter av boka «FRP-KODEN».

Foto: Svein-Ivar Pedersen

Årets Nordiske heat-set konferanse ble arrangert i Lodz i Polen, med godt oppmøte fra våre polske kamerater.

Av Kjetil Larsen

11. – 13.april samlet representanter for heat-set trykkeriene i Polen, Danmark, Sverige, Finland, Tyskland og Norge seg i Lodz i Polen for å utveksle erfaringer, og diskutere felles problemer og utfordringer.

Lodz

Lodz ligger omtrent midt i Polen, og var tidligere et kjerneområdet for bomulls- og tekstilindustrien i Polen og Europa. Fra siste halvdel av 1800-tallet og framover strømmet det arbeidsfolk og fabrikanter til dette området for å få arbeid, og kanskje skape seg en formue. Mange bygninger i Lodz vitner i hvert fall om fordums storhet og rikdom. En av dem som skapte seg en ufattelig formue, søkte Tsaren i Russland om å få flislegge gulvene i palasset sitt med gullrubler, men fikk nei. Året etter søkte han igjen om å få flislegge gulvene med rubler men den gangen med myntene stående på høykant! Han fikk nei igjen. Denne og andre anekdoter viser at det var mye penger ute og gikk.

Byen gikk inn i en hard og vanskelig periode etter hvert som tekstilindustrien forsvant. I dag er det bare en fabrikk igjen som lager bomullsstoffer. Byen bygger seg opp igjen, med vekt på ny teknologi, lager- og distribusjonsvirksomhet på grunn av sin sentrale beliggenhet i landet. Ordføreren er tidligere aktivist i Solidaritet, og spanderte en meget interessant rundtur for deltagerne fra Norden.

Konferanse i Polen

Årsaken til at årets konferanse ble lagt til Polen var at man ønsket å få med seg tillitsfolk fra flere polske bedrifter, enn de som tidligere har hatt mulighet til å dra til Danmark. Og sånn sett var det en suksess 17 tillitsvalgte fra 10 polske bedrifter deltok på konferansen. Fellesforbundet ville ikke dekke kostnadene for lokalt tillitsvalgte fra Norge i år, og det var kanskje derfor det ikke var deltagere fra mer enn tre norske bedrifter tilstede (Aller Trykk, Naper og Hjemmet Mor-

En ny vår i Polen (?)

DEN NORDISKE delegasjonen på omvisning i Lodz

tensen trykkeri). Dette er synd, for det å knytte kontakter til kamerater i andre land er noe av det viktigste tillitsvalgte kan gjøre når bransjen blir mer og mer internasjonal.

Situasjonen i Polen

Den grafiske bransjen i Polen er fortsatt preget av lav organisasjonsgrad og lave lønninger (etter norsk målestokk), men det er noen lyspunkter. Organisasjonsgraden på noen større trykkerier kryper opp i 20 – 30%, noe som er en forbedring fra bare noen år tilbake. Det er også mangel på fagfolk, noe som har presset lønningene oppover noen steder. De som har lavest lønninger og dårligst stillingsvern er de ufaglærte. De tjener omtrent en tredjedel av de faglærte og blir sparka og tatt inn igjen etter bedriftenes behov.

De polske delegatene på konferansen vedtok å danne et polsk heat-set nettverk, som vil slutte seg til det nordiske. Nettverket vil være åpent for alle uansett hvilken fagorganisasjon de tilhører, og om det er klubb på bedriften eller ikke. De vil forsøke å lage en internettside med informasjon og diskusjonsforum, sånn at det blir mer åpenhet rundt lønn og betingelser. De som var organisert i Solidaritet kunne også melde om en svak oppgang i medlemstallet for første gang på mange år.

DET ER kjøpesenter i Polen også.

Norden

Fra de Nordiske landene kunne man melde om lav arbeidsløshet i bransjen i Norge og Danmark, litt høyere i Sverige og Finland særlig på prepressiden. Generelt mye å gjøre, og særlig danske bedrifter ekspanderer, også utenfor landets grenser. Medlemstallene er svakt synkende i alle land, men dette skyldes primært utfasing av manuelle prosesser og automa-

DET KASTET godt av seg å være industrieier i Polen

tisering. Det er et relativt godt samarbeid mellom tillitsvalgte i bedriftene i Sverige, Danmark og Norge pga. disse konferansene. Noe som kommer til nytte hvis det skulle oppstå konfliktsituasjoner.

Tyskland

Tyskland er den grafiske industriens definitive tyngdepunkt i Europa med ca. 180 000 organisert arbeidere. De har tidligere klart og forhandle seg fram til mange gode avtaler, som for eksempel 35 timers arbeidsuke Allikevel, eller kanskje derfor, er bransjen her under et hardt press. 20% av arbeidsplassene har forsvunnet de siste tjue åra. Mange bedrifter har gått konkurs, og når det startes nye opprettes det ikke tariffavtale, og folk jobber under forhold langt under tariff. Outsourcing er også et voksende problem i Tyskland, hvor særlig arbeidsintensive deler av produksjonen settes bort eller skilles ut som egne selskaper. Ufrivillig deltid og tilkallingsvikarer er også med på å undergrave lønns- og arbeidsforholdene i landet. Arbeidsledighet og lave sosiale ytelser gjør at fagbevegelsen i Tyskland sliter med rekruttering, og det gjelder også i vår bransje. Den tyske grafiske bransjen er toneangivende for alle i Europa, det som skjer her når det gjelder bemanning og andre forhold får derfor mye å si for oss her i Norge også.

Nyttig og viktig

Nok en gang kan man oppsummere at kontakt over landegrensene er nyttig og viktig både for å se hva som kan komme, men også for å lære hvordan andre løser utfordringer og som en inspirasjon i det videre faglige arbeidet.

Det vil komme en mer fullstendig rapport som skal sammenlikne lønns- og arbeidsforholdene i de ulike landa som er med i heat-set nettverket seinere.

DEN NORSKE delegasjonen kunne også kunsten med det å slappe av.

FAKTA OM:

Fagorganisasjoner i Polen:

Ca 20% av arbeidstakerene i Polen er organisert
Ca. 20% av fagarbeideren er organisert.

Solidaritet:

Organiserer ca. 33% av de organiserte i Polen.
Ca. 24% av medlemmene er arbeidere, verver stadig flere med høyere utdanning.
Solidaritet har kun ca. 500 medlemmer i grafisk sektor.

OPZZ:

Er den «gamle» fagbevegelsen fra Sovjet/kommunist tida.
Ca. 32% av de organiserte er medlemmer av OPZZ.
24% av medlemmene er arbeidere.

Forum:

Ca. 10% av de organiserte er medlem her.
Har mange unge medlemmer.

Andre:

Ca. 25% av de organiserte er medlemmer av andre fagorganisasjoner. Dette kan være bedriftsvise eller bransjevise organisasjoner uten nasjonal tilknytning.

Kilde: Tadeusz Felkisinski, visepresident i Solidaritet Lodz

Observatøren

Med relativt ny status som pensjonist har jeg fått gleden av å skrive noen betraktninger i fagbladets faste spalte «Hornet på veggen».

Av Bjørn Harald Kristiansen

Nå må jeg skynde meg å tillegge at jeg verken henger i hornet eller har blitt så gammel at jeg har noe behov for å fortelle leserne at alt var så mye bedre før. For det er ikke så lenge siden jeg var i arbeid som sekretær i Fellesforbundet, og så mye har ikke skjedd siden da at det skulle begrunne de store ord fra min side. På den annen side har det gått noen måneder siden jeg var i arbeid så noe er det å kommentere. Derfor takket jeg ja til «å hoppe opp i hornet og rope i luren».

Dette som innledning til noen betraktninger om tingenes tilstand, knyttet til årets tariffoppgjør og den politiske situasjonen. La meg først slå fast at en av følgende ved å gå fra å være yrkesaktiv i et fagforbund til å bli pensjonist, er å gå fra statusen som «meningsberettiget og beslutningspåvirkende til observatør og tilskuer» og det er som en slik observatør jeg gir mine betraktninger.

Først om årets tariffoppgjør.

Det var med glede jeg observerte at LOs forhandlingsutvalg, herunder Fellesforbundets forhandlere, avsluttet årets tariffoppgjør med et enstemmig anbefalt forslag som i all hovedsak sikrer videreføring av AFP på linje med dagens ordning, et godt generelt tillegg til alle samt et minstelønnstillegg til de av LOs medlemmer som omfattes av overenskomster med lavt lønnsnivå. Jeg synes særlig det er grunn til å berømme resultatet som angår sikringen og videreføringen av AFP-ordningen. Tatt i betraktning utgangspunktet som jo viste et rimelig stort gap mellom fagbevegelsens krav og regjeringas syn på en framtidig pensjonsordning og AFP, er det all grunn til å gi honnør til det oppnådde resultat.

For å bruke et vel kjent uttrykk: Det ble utført godt håndverk!

Desto mer bemerkelsesverdig var det å observere reaksjonene fra de politiske miljøer, så vel innenfor som utenfor fagbevegelsens rekke. At partiene på høyresiden var kritiske og negative var ikke mer enn forventet sett med bakgrunn i

at både Høyre og Fremskrittspartiet ønsker AFP-ordningen fjernet. Noe rare var det å observere deler av venstresidens reaksjoner og til dels sterke misnøye med det fremforhandlede resultat. I denne saken var det nesten rørende å se hvordan disse ytterpunktene nærmest omfavnet hverandre i kritikken av et det som angikk AFP og hvor dårlig denne vil bli for framtidens pensjonister.

Reaksjon som ventet

Som nevnt kom ikke reaksjonene fra høyresiden som noen overraskelse, tatt i betraktning at høyresiden, les Fremskrittspartiet, synes å bruke en hver anledning til å skjelle utfagbevegelsen i sin alminnelighet og AFP-ordningen og pensjonsforliket i særdeleshet. Noe verre synes jeg det er når venstresiden oppfordrer til å stemme nei, begrunnet med et ønske om omkamp, både i forbedringen av AFP og Stortingets såkalte pensjonsforlik. Hvordan denne omkampen i denne omgang skulle foregå og hvordan dette skulle gi en bedre AFP synes for meg vanskelig å få øye på. Og det var vel dette storparten av LOs medlemmer også hadde vanskeligheter med å se, siden resultatet av uravstemningen ble så klart som det ble. Når over 70 % av en frammøtetrete på 64 sier ja, er det en klar beskjed om at også medlemmene var fornøyde med resultatet. Jeg synes derfor det var noe patetisk da LOs lokale leder i Trondheim i sin kommentar til avstemningsresultatet, uttalte at dersom det hadde vært enda 14 dager til avstemningen ville resultatet blitt noe annet. Jeg tror ikke det. Jeg tror avstemningen ga et godt bilde av medlemsoppfatningen på årets tariffoppgjør.

Ingen gammel ordning

Til slutt minner jeg om at AFP ikke er noen gammel ordning og at den flere ganger har vært gjenstand for forhandlinger, senest ved tariffrevisjonen i 2006. Så vidt jeg kan erindre, har det aldri vært 100 % oppslutning om resultatene av disse forhandlingene, mens de på den annen side har styrket medlemmenes forvisning om at AFP både må forsvares og forbedres gjennom tariffforhandlinger. Jeg tror ikke det er mulig å få avtalefestet en ordning mellom to parter, finansiert av myndighetene som tredje part i all framtid. Jeg minner i den forbindelse om de partier som har som mål å fjerne eller redusere betydningen av en slik avtalefestet ordning. Kampen

om å bevare og forbedre AFP er ikke avsluttet, men fortsetter som del fagbevegelsens framtidige krav.

Den rødgrønne regjering har nå virket i to og et halvt år, og skal en legge meningsmålingene til grunn, har ikke disse to åra vært noen stor suksess. Og selv jeg, som ihuga sosialdemokrat, med langt medlemskap i Arbeiderpartiet og stor tro på de rødgrønne, med særlig blick på den røde delen av regjeringen, må vedgå at suksessen uteblir. Hva det skyldes er det ikke gitt å ha noe entydig svar på, men at de rødgrønne ikke har gitt de resultater som ble forventet kan ikke stikkes under noen stol. At regjeringen også har slitt med vanskeligheter innad har heller ikke vært vanskelig å få øye på. Alt dette betyr at de partier som står bak den rødgrønne regjering både har potensial og muligheter til å rette opp resultatene og bygge et grunnlag for videre regjeringsmakt etter valget i 2009. Derfor er det, til tross for manglende oppslutning og negative meningsmålinger, grunn til håp om valgseier. Verre er den misnøye- og sytementaliteten som har spredd seg i det norske folk med grener langt inn fagbevegelsen. Dette fordi partiet som fram for noen, Fremskrittspartiet - som både er bygd på og legitimert en kultur for utbredt syting - ikke på langt nær hadde vært så stort uten oppslutning fra mange av LOs medlemmer. For meg er det et tankekors - og en utfordring for fagbevegelsen - at meningsmålinger viser at de to høyrepartiene, Høyre og Fremskrittspartiet, til sammen har en oppslutning som kan gi dem regjeringsmakt ved Stortingsvalget i 2009. Det er grunn til å spørre om hva årsaken er til det?

Et av verdens beste land å bo i

I likhet med flere, tror jeg at svarene er mange og ikke entydige, men registrerer dessverre at alt for mange tror Fremskrittspartiets løsninger vil være til beste for folk flest. Jeg tror ikke det! Vi lever i et av verdens rikeste land, som til tross sine mangler, flere ganger er kåret til et av verdens beste land å bo i og med en levestandard og velferdsordninger som

de aller, aller fleste i store deler av verden bare kan drømme om. At vår levestandard blant annet kommer som følge av vår oljerikdom er nå en ting, en annen og viktig faktor er fagbevegelsens og det kollektive avtale- og forhandlingsregimets betydning for utviklingen av velferdssamfunnet. Både som følge av forhandlinger der LO og/eller forbundene er forhandlingspart, men også gjennom politiske beslutninger i Storting og Regjering. Det er altså ikke tilfeldigheter som har brakt oss dit vi er, på godt og vondt. Til tross for voksende ulikheter og politiske skillelinjer, preges Norge fortsatt av å være et sosialdemokratisk samfunn der målet må være likhet og fellesskap. Fremskrittspartiet har som mål å foreta store endringer i det norske samfunn samt redusere fagbevegelsen og det kollektive avtaleverkets betydning. Det må innebære at dette partiet, som framhever å være for flest, ønsker større ulikheter og store økonomiske forskjeller mellom kapitaleiere og arbeidsfolk.

Grunn til undring

Det er grunn til å undres når fagorganiserte kan tenke seg å gi sin stemme til et parti som i fullt alvor hevder at det i Norge i 2008 ikke er behov for landsomfattende kollektivavtaler, at det er på

tide å fjerne det kollektive forhandlingsregime til fordel for bedriftsvis, helst individuelle avtaler mellom den enkelte ansatte og bedrift. Dette begrunnes med at dagens arbeidstakere er oppgående og kunnskapsrike nok til sjøl å forhandle om lønn, arbeidstid osv. Enhver som har det minste kjennskap til arbeidslivet vet at det fortsatt hersker stor forskjell på bedriftseiere og arbeidstakere. Derfor er en sterk og oppegående fagbevegelse, med vilje, evne og verktøy til å oppnå resultater, den beste redskap for utviklingen av velferdssamfunnet, så vel nasjonalt som internasjonalt.

Jeg ønsker ikke et samfunn som er tuftet på de idealer som Fremskrittspartiet står for. Selv om jeg er pensjonist og i stor grad innehar rollen som observatør, ønsker jeg fortsatt å benytte min mulighet til å hevde mitt syn og påvirke andre. Jeg vil derfor avslutte denne betraktningen med å hevde at Stortingsvalget i 2009, dreier seg om noe langt mer enn skatter, skoler, veier og andre gode formål

Valget blir på mange måter et verdvalg fordi det handler om muligheten av å få et Stortingsflertall som vil gi oss en regjering dominert av Fremskrittspartiet. Fri og bevare oss for en slik skjebne.

GOD SOMMER!

TgM ønsker sine lesere en riktig god sommer.

Høgskolestudie:

Webproduksjon

- kombiner jobb med deltidsstudier
30 studiepoeng!

De færreste budskap skal kun leveres på papir.

I deltidsstudiet Webproduksjon vil du få grundig opplæring i de programmene som er mest brukt i webbyråer, aviser og grafisk bransje. Studiet gir 30 studiepoeng. Du velger selv om du vil jobbe på PC eller Mac. Studiet starter i september '08 og avslutter juni '09.

Studiestart 18. september
Undervisning hver torsdag fra 1630-2030.
Pris: 39 000,-
GU-medlemmer -50% på studiet

SØK NÅ!

www.igm.no eller ring 23 37 64 00 for mer informasjon

Aksjon for et seriøst arbeidsliv

Arbeidet med en brosjyre for en innkjøpspolitikk som ivaretar bedrifter med tariffavtale har skapt konflikt mellom Fellesforbundets avdeling 851, Grafisk Østfold, og Møklegaard Printshop.

Av Adolf Larsen

Det nye styret i Østfold har bestemt seg for å prioritere arbeidet med organisering i 2008, og også arbeidet med at innkjøp både fra næringslivet og det offentlige fortrinnsvis skal skje fra bedrifter med tariffavtale.

Dette er et arbeid som fortjener full støtte, og som har vært tatt alt for lite seriøst i fagbevegelsen.

Brosjyren som tar sikte på opplysningsarbeid for innkjøpere av grafiske tjenester, inneholder også en oversikt over bedrifter med tariffavtale, som avdelingen anbefaler kundene og benytte.

I denne forbindelsen publiserte Trude T. Johansen, leder i avdeling 851, en artikkel på avdelingens hjemmeside, hvor problemene ved en av bedriftene i Fredrikstad, Møklegaard Printshop, ble beskrevet. Bedriften som ikke er medlem av noen arbeidsgiverorganisasjon, har etter avdelingens mening ført en personalpolitikk som har presset ut organiserte ansatte, mens ledelsen har rekruttert uorganiserte. Resultatet er nå at under

halvparten av de ansatte er organisert, og ledelsen har sagt opp tariffavtalen.

En side av saken, som har ført til diverse, mer eller mindre seriøse, avisoppslag i Fredrikstad, er at disponenten ved bedriften er sønn av mangeårig leder i Fredrikstad Grafiske Fagforening, Roar Tindlund.

Skal en tro avisoppslagene i lokalavisen har styret i avdelingen i Østfold tatt forslag om at Tindlund skal ekskluderes som medlem av Fellesforbundet. Uansett utfall av eksklusjonsbehandlingen, kommer nok neppe bedriften med i avdelingens brosjyre for et seriøst arbeidsliv.

Innkjøpspolitikk

Foran forbundets landsmøte i 2007 stilte OGF følgende forslag:

«Forbundets arbeid med regler for innkjøp av varer og tjenester skal, i tillegg til en vurdering av etisk handel og miljøhensyn, som et minimum inneholde krav om at FFs innkjøp av varer og tjenester skal skje fra bedrifter med tariffavtale.»

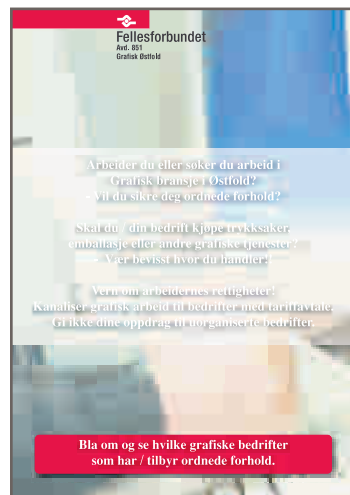
Landsmøtet vedtok at dette skulle tas med i forbundets videre arbeid med å utarbeide forbundets innkjøpspolitikk.

Dette arbeidet er nå i gang, og det vil bli laget en innstilling etter sommeren. De som arbeider med dette i Fellesforbundet er innstilt på å trekke både forslagstillere, og andre lokalavdelinger inn i arbeidet. Det er dessuten mange kryssende hensyn som her skal forenes;

Etisk handel, pris, miljø og i tillegg det som var OGF sitt utgangspunkt. Innkjøp fra bedrifter med tariffavtale.

Dette er et krav vi ikke er villige til å gå på akkord med, og som fagbevegelsens egne organer i alt for lang tid har hatt en lemfeldig omgang med. Når vi ser på aksjonen som gjennomføres i Oslos restaurantverden, hvor du skal få godkjenningsmerke på døra bare du har oppfylt krav om skattebetaling og legale innvandrere som ansatte, må Fellesforbundet legge lista høyere enn dette før vi er fornøyd.

Vi kommer tilbake med mer stoff når forbundet har sine retningslinjer klare. I mellomtiden heier vi på Grafisk Østfold sitt arbeid!

Avisproduksjonen på Østlandet

Da TgM skrev om dette temaet sist gang, høsten 2007, hersket det stor forvirring og få eksakte planer. Nå er det flere aktører, noen som antagelig har ridd flere hest-er og overraskende konklusjoner.

Av Adolf Larsen

Det som har vært kjent helt fra vår omtale i 2007, er samarbeidet mellom Nr1 Trykk og Edda Trykk om et nytt trykkeri på Østlandet, nærmere bestemt Rudshøgda.

Parallelt med dette har minst en av aktørene, A-pressen, også forhandlet med Berner gruppen om trykking av Dagbladet eller overtagelse av trykkeriet i Lørenskog.

Schibsted Trykk

Det mest konkrete, og for de ansatte i Dagblad Trykk sin side det mest positive, har vært tilbudet fra Schibsted Trykk om overtagelse av Dagblad Trykk. De ansatte var positive fordi dette ville betydd flytting av deler av produksjonsutstyret, og de ansatte til Nydalen. **Og at all reduksjon i antall ansatte skulle skje ved naturlig avgang over en lang periode.**

Dette er også den eneste av de ulike alternativene som er avklart, i og med at Berner gruppen, eier av Dagblad Trykk, ikke aksepterte tilbudet fra Schibsted Trykk.

Det kan se ut som eierne er innstilt på fortsatt drift av trykkeriet, noe tillitsvalgt Knut Jensen ser på denne måten:

«- Det lå inne 10 millioner i innsparing i Dagbladets prosjekt P10, og disse er allerede tatt ut i reduserte trykkpriser. Når ledelsen i Berner Gruppen, som er eierne, etter dette sier at trykkeriet driver ganske lønnsomt, er dette signaler vi er fornøyd med» sier Jensen.

«- Om Dagbladet blir trykket andre steder i framtida er helt umulig og si noe om nå», uttaler Jensen, på vei inn til årets lokale lønnsforhandling. «- Men vi som arbeider her, og de tillitsvalgte regner selvfølgelig med at skal investeres, ellers bli det ingen langvarig drift på eget trykkeri».

Nytt selskap?

Hos de andre aktørene, Edda og A-pressen, er talen mindre klar, men de har kommet så langt at de har sendt ut felles pressemelding om trykkerisamarbeid. Det er inngått en avtale om å utarbeide et felles prosjekt for utvidet samarbeid på trykksiden, eventuelt med endret eierstruktur. Det tidligere omtalte prosjektet i innlandet som dreide seg om produksjon av det Nr1 Trykk på Gjøvik

trykker + trykkingen av Østlendingen med A-pressen som eier.

Det som nå planlegges er dannelse av et nytt selskap med sikte på all produksjon for både Edda og A-pressen, eid med 50/50 av Edda og A-pressen.

Et slikt selskap som vil skille ut trykkingen fra de nåværende avishusene, skal i planleggingsfasen involvere tillitsvalgte fra begge selskapene, og ikke bare de konserntillitsvalgte, og skal også være drøftet med de ansvarlige i Fellesforbundet.

KNUT JENSEN, Dagblad Trykk, er usikker på hva eierne vil gjøre i framtida.

OGFs STUDIETUR

Årets studietur går til Palestina i uke 42. Programmet er ikke avklart, men møter med palestinsk fagbevegelse og Norsk Folkehjelp vil være sentralt. Vi vil også få et innblikk i konsekvensene av Muren.

Vi regner med å reise over store deler av Vestbredden. Gaza er i øyeblikket mer usikkert.

Deltakerne må regne med at mesteparten av kommunikasjonen vil foregå på engelsk.

Turen er åpen for alle medlemmer med unntak av deltakere på studietur de siste fem åra. Egenandelen på turen vil være kr 3.000,-.

Søknad med navn, telefonnr og e-post må sendes OGF, Sagvn. 24, 0459 Oslo, eller på e-post til: avd850@fellesforbundet.org.

SØKNADSFRIST, 19. JUNI.

Nytt styre i Oslo Grafiske Kvinneklubb og –nettverk

Etter valget på årsmøtet 24. 05 har styret følgende sammensetning:

Leder: Anita Frøland
Kasserer: Vivi Heierstad
Sekretær: Eva-Lill Bekkevad

Styremedlem: Kristin M. Sezer

UTGIVELSER I 2008

Typografiske Meddelelser vil komme ut med fire nummer i år. Her er datoer for materiellfrister og trykking til de to neste:

Nr 3: Frist for stoff 12.09.
Til trykking 19.09.
POSTEN I UKE 39.

Nr 4: Frist for stoff 21.11.
Til trykking 28.11.
POSTEN I UKE 49.

VI GRATULERER

Oslo Grafiske Fagforening gratulerer sine jubilanter

JULI 2008:

50 år:

080758, Dølvik, Ann Karin Solheim,
Gamle Kjelsåsv. 5, 0489 OSLO
170758, Elvebakk, Rune,
Østreheimsv. 4 B, 0590 OSLO
170758, Enger, Stian,
Hegdehaugsveien 5 A, 0352 OSLO
170758, Jensen, Øyvind,
Ekev. 9 B, 1440 DRØBAK

60 år:

040748, Eilertsen, Knut,
Hagav. 12 G, 0980 OSLO
050748, Riaz, Muhammad,
Granstangen 36 A, 1051 OSLO
140748, Jensen, Ivar,
Peter Aas Vei 40, 0667 OSLO
140748, Pedersen, Knut Helge,
Snorresgt. 29, 2004 LILLESTRØM
150748, Dahl, Knut Aage,
Ånerud Østre 1 C, 2040 KLØFTA
150748, Engebretsen, Lasse,
Ekerudveien 34, 1476 RASTA
160748, Hansen, Svein,
Bekkasin. 9, 2008 FJERDINGBY
200748, Wiik, Stig Rune,
c/o Kenneth Wiik, Platousgt. 3,
0190 OSLO

70 år:

080738, Ullersmo, Arild,
Kongsvingerv. 11, 2040 KLØFTA
150738, Vossli, Egil Ronald,
Haugerudv. 72, 0674 OSLO
160738, Johanson, John Robert,
Tennisv. 2 E, 0777 OSLO
240738, Granly, Tor Ulf,
Oreliv. 26 A, 0583 OSLO
240738, Larsen, Arne,
Skogholtv. 25, 1178 OSLO

75 år:

010733, Skaug, Inger Rigmor,
Meieriv. 35 A, 2340 LØTEN
030733, Hansen, Tore Knut,
Emil Korsmos vei 16, 0678 OSLO

210733, Holter, Oddvar,
Rugv. 45, 0679 OSLO
220733, Kristiansen, Gunnar,
Ulsrudveien 23 B, 0690 OSLO
260733, Halstvedt, Oddvar,
Rødtvetv. 20, 0955 OSLO
270733, Walby, Willy Erling,
Ammerudhellinga 80, 0959 OSLO

80 år:

010728, Halvorsen, Odd,
Skigardv. 23, 0681 OSLO
040728, Christiansen, Sverre,
Rugv. 38, 0679 OSLO
150728, Hagen, Signe Aslaug,
Tiurv. 25, 1914 YTRE ENEBAKK
160728, Enger, Bjarne,
Kristian Bognerudsvei 41, 0956 OSLO
200728, Antonovic, Gordana,
Dynekilgata 20, 0569 OSLO
220728, Austad, Grete,
Rastastubben 4, 1476 RASTA

85 år:

080723, Nygård, Elna Sandia,
Åseng. 6 A, 0480 OSLO
130723, Hagen, Ingrid,
Rødtvedtveien 40, 0955 OSLO
200723, Kallstad, Hartvik,
Skøyen Terr 36, 0276 OSLO
210723, Jarring, Marit Synøve,
Hans Barliensgt. 42, 0568 OSLO
260723, Hagelund, Randi Rosa,
Erlendsvei 22, 0669 OSLO

90 år:

110718, Holdorf, Arthur Kristian,
Brochmannsgt. 12 B, 0470 OSLO
150718, Vatn, Gunnar,
Langerudsvingen 29, 1187 OSLO

AUGUST 2008:

50 år:

060858, Anfinnsen, Britt Elisabeth,
Sandåker, 2032 MAURA

060858, Paulsen, Rune,
Bikuben 16, 1086 OSLO
070858, Morfjord, Vidar,
Holtedalveien 412, 1903 GAN
200858, Haugen, Tor-Einar,
Odvar Solbergsvei 172, 0973 OSLO
260858, Hansen, Trond Arild,
Søndre Ålsv. 579, 2750 GRAN

60 år:

010848, Olsen, Roger Harald,
Etterstadsletta 128, 0659 OSLO
120848, Johansen, Arne,
Øvre Solhellinga 21, 2050 JESSHEIM
130848, Jacobsen, Gerd Tove,
Østav. 73, 1476 RASTA
140848, Dehli, Steinar,
Svellev. 7 B, 2004 LILLESTRØM
190848, Antonsen, Ulf,
Skøyenåsv. 7 A, 0686 OSLO
190848, Kjøen, Wenche Elisabeth,
Ragnh. Schibbyesvei 51, 0968 OSLO
190848, Kristensen, Thore,
Blakkensvei 52, 1281 OSLO
190848, Rygge, Tor Helge,
Rudsteinv. 26, 1480 SLATTUM
220848, Olsen, Arild,
Ludv Karstensvei 7, 1064 OSLO
240848, Poots, Kay Johnny,
Myrerskogveien 50, 0495 OSLO
260848, Saraby, Tron,
Solhaugveien 86 A, 1337 SANDVIKA
310848, Jans, Robert,
Ostadalsv. 66, 0753 OSLO
310848, Olsen, Finn Arthur,
Lillebergveien 11, 0662 OSLO

70 år:

050838, Antoniussen, Egil Arly,
Hengslev. 15, 3515 HØNEFOSS
060838, Lund, Tore,
Romsås Senter 3, 0970 OSLO
100838, Aamodt, Gunnar Erik,
Brunskrubbv. 52, 1476 RASTA
150838, Bredesen, Bjarne Ivar,
Stovnerg. 50 B, 0982 OSLO

75 år:

030833, Nyberg, Bjørn, Seljev. 11,
2016 FROGNER
230833, Krabbe, Otto Preben,
Meisvegen 9, 2070 RÅHOLT
80 år:
020828, Halvorsen, Odd,
Ekebergv. 117, 1178 OSLO
270828, Christiansen, Sigrid Reidun,
Kirkev. 41, 1480 SLATTUM
290828, Johannessen, Nils Arne,
Bølersletta 10 A, 0690 OSLO
280828, Johnson, Odd Emil,
Slemdalsv. 3 B, 0369 OSLO

85 år:

040823, Sæther, Einar Eugen,
Bjerregaardsgt. 47, 0174 OSLO
270823, Hansen, Ella Margrethe,
Edv. Munchsvei 77, 1063 OSLO

SEPTEMBER 2008:

50 år:

050958, Pettersen, Kay,
Spurvefaret 14, 1440 DRØBAK
170958, Nielsen, Willy,
Granvegen 16, 2742 GRUA
170958, Pfister, Stine,
Nilserudkleiva 3 B, 0874 OSLO
220958, Vestengen, Svein Arild,
c/o Liv Vestengen, 2730 LUNNER

60 år:

040948, Jakobsen, Arne,
Kongsbergg. 15, 0468 OSLO
040948, Johansen, Jørgen,
Gjøkfaret 11, 1407 VINTERBRO
050948, Riise, Arne,
Myllavegen 17 C, 2742 GRUA
140948, Kristiansen, Per Arild,
Åssiden, 1550 HØLEN
140948, Raja, Mohammad Asghar,
Høybråtenveien 23 E, leil. 2116,
1055 OSLO
210948, Ranem, Nils Birger,
Nåkkvesvei 1, 0670 OSLO
250948, Hansen, Einar,
Lindebergv. 77 D, 1069 OSLO
260948, Hasdal, Øystein, Hasdal,
4990 SØNDELED
270948, Christiansen, Tom, Knollen 5,
1630 GAMLE FREDRIKSTAD
270948, Johansen, Knut,
Kjørbokollen 33, 1337 SANDVIKA

70 år:

050938, Eibre, Eldbjørg Helene,
Storgata 33, 2000 LILLESTRØM
160938, Jølsett, Ingeborg, Starveien 8,
1088 OSLO
070938, Lindblad, Tore Odd,
Fossv. 13, 1925 BLAKER
290938, Muller, Werner Johann,
Ostadalsveien 62, 0753 OSLO
120938, Nystrom, Øivind,
Damv. 14 B, 0587 OSLO
290938, Opsahl, Leif Kvernstuv. 19 C,
1482 NITTEDAL

010938, Ottersen, Arild,
Rødbergv. 118 A, 0593 OSLO
020938, Solhaug, Kjell Otto,
Ringv. 27, 7863 OVERHALLA
190938, Solli, Birger Ingvar,
Mekanikerv. 9, 0683 OSLO

75 år:

250933, Eek, Hans Kristian,
Ammerudv. 71, 0958 OSLO
230933, Johansen, Bjørn Thomas,
Østrengv. 26, 1405 LANGHUS
300933, Morbech, Per Christian,
Maria Dehllisvei 34, 1083 OSLO
140933, Myrholm, Aud Bonkall,
Vestlisvingen 33, 0986 OSLO
100933, Olafsen, Arne Emanuel,
Skogfaret 9, 2040 KLØFTA

80 år:

160928, Schei, Rolf Georg,
St Halvardsgt. 25 A, 0192 OSLO
250928, Windingstad, Gredel,
Trondheimsv. 170 D, 0570 OSLO

85 år:

060923, Dukan, Jørgen, Kjennveien 84,
1470 LØRENSKOG
050923, Hansen, Bjørn Christian,
Åråsveien 16 C, 2007 KJELLER
170923, Kristoffersen, Øistein,
Plogv. 21, 0679 OSLO
230923, Løvaas, Roald Gunnar,
Prost Hallingsvei 3, 0666 OSLO

HEI ALLE PENSJONISTER!

Kan det være noe for deg å treffe tidligere kollegaer en gang i blant?

Du har muligheten hvis du besøker Oslo-typografenes pensjonistforening, Vetlandsveien 99-101 (Oppsals Samfunnshus), kl. 12.00-14.00. Vi har mange fine turer og teaterbesøk! Vi har et røykfritt miljø.

Møtedager for 2008 er:

**28. mai (onsdag) - 18. juni (onsdag) - 20. august (onsd) - 17. september (onsdag)
22. oktober (onsdag) - 26. november (onsdag) - 11. desember (torsdag)**

**En fin sosial sammenkomst! Ta en tur! Vel møtt!
Ring Steinar Bjerkelund - tlf. 22 75 50 73 - mobil 906 83 317**

Er du dame, kjærring, jente eller «babe» og medlem i Oslo Grafiske Fagforening? Bi med i

Oslo Grafiske Kvinneklubb og -nettverk

OGKn er organisasjonen for kvinnelige medlemmer i Oslo Grafiske fagforening.

Målet vårt er å aktivisere kvinner i foreninga og jobbe for kvinnenettverk og likestilling.

Vi møtes til quiz og sosialt samvær den første mandagen i måneden på puben Queens i Brugata. Første gang er 2. juni kl 18.30 (men da har quizen tatt sommerferie).

Deretter treffes vi 1. september, 6. oktober, 3. november og 1. desember.

SOMMERFEST

Torsdag 28. august inviterer vi til sommerfest i Oslo Grafiske Fagforenings lokaler i Sagveien 24. Det blir mat og drikke til en billig penge. Og ikke minst en sjanse til å møte andre jenter fra foreninga til en hyggelig stund. Nærmere informasjon og invitasjon kommer etterhvert. Ta med deg en kollega og kom!

Ta kontakt og ta aktivt del i kvinnefelleskapet i foreninga. Send en e-post til ogkn@start.no

